

Belvízgazdálkodás és a belvizes területek mezőgazdasági hasznosításának lehetőségei

Pataki Magdolna

Mezőgazdasági és vízgazdálkodási mérnök, levelező, MSc

MATE Környezettudományi Intézet / Öntözési és Meliorációs Tanszék

Belső konzulens: Dr. Futó Zoltán

beosztás: tanszékvezető, egyetemi docens

intézete/tanszéke: MATE Környezettudományi Intézet, Öntözési és Meliorációs Tanszék

Belső konzulens: Dr. Bozán Csaba

beosztás: intézetigazgató-helyettes, központvezető, tudományos főmunkatárs

intézete: MATE Környezettudományi Intézet, Öntözési é Vízgazdálkodási Kutatóközpont

A kutatásom során célul tűztem ki Magyarország belvizes területei kialakulására ható természeti tényezők feltárását és azok összefüggéseit, valamint a belvíz kialakulására gyakorolt hatásukat. Továbbá célom volt még, hogy bemutassam milyen vízgazdálkodási módszerek segítségével lehet a mezőgazdaság részére hasznosítani e területeket. Ezen túl vizsgálatokat folytattam Békés vármegye belvíz-veszélyeztetett területein, kiemelten a területhasználat váltás lehetséges hatásait illetően.

A belvíz-veszélyeztetettségi fok ismerete nagyban megkönnyíti a belvízvédelmi rendszer hatékony kiépítését. A belvizes területek lehatárolására többféle módszer született, azonban egyik sem tökéletes, mindegyik hordoz magában hibákat.

A kutatásom során az ArcGIS programot alkalmaztam a térinformatikai elemzésekhez, ahol az elkészített digitális térképet Shape és GeoTiff formátumban használtam fel az értékeléshez.

Tanulmányom során nyilvánvalóvá vált számomra, hogy belvíz komoly gondokat okoz, amely elsősorban a mezőgazdasági szektort érinti. A víz megvédése fontos, mert nélkülözhetetlen energiaforrás, ugyanakkor nem feltétlenül akkor és ott van szükségünk rá, ahol épp jelen van. Ezért merült fel a tározás, mint belvízgazdálkodási fogalom a köztudatba, ezáltal a feleslegessé vált többlet vízmennyiséget más időpontban és akár más helyszínen tudjuk felhasználni, mint ahol összegyülekezett. A vizsgálatim során lehatároltam azt, hogy Békés megyében hol vannak ezek az összegyülekezési pontok és azt is összegyűjtöttem, hogy ott milyen tevékenységet folytatnak jelenleg. A statisztikából látszik, hogy nem öntözött szántóterület a nagy része, vagyis valamilyen formában gazdálkodnak rajta, még ha nem is olyan nagy nyereséggel, mint

egy belvízzel kevésbé veszélyeztetett területen. Véleményem szerint ezen területek termékenysége egy megfelelő agrotechnikával tovább növelhető lenne. Ilyen mód, amely talán a legalkalmasabb a belvízzel veszélyeztetett terület kezelésére a dréncső fektetése, amely nemcsak a feleslegessé vált víz elvezetésére alkalmas, de altalaj öntözés is végezhetünk vele ezzel kiküszöbölve egy aszályos időszak problémáját.

A természeti és üzemi adottságok elemzése alapján megvalósított felszíni és felszín alatti vízrendezés művei, a talajvédelem létesítményei csak keretet, lehetőséget nyújtanak az okszerű vízgazdálkodáshoz. Ehhez kell járulnia a helyes talaj használatnak. A műszaki és agrotechnikai tevékenységek kölcsönhatásban vannak egymással, mivel egyrészt a műszaki tervezés és építés a talaj használat javításának lehetőségeit szolgálja, másrészt az elkészült művek magasabb színvonalú talaj használatot tételeznek fel. Ezért a meliorit területen a kialakított talajművelési rendszer, a vetésszerkezet, az agrotechnika a művek hasznosulásának lényeges feltételei. A vízrendezés és a vele kapcsolatos műszaki beavatkozások a kedvező hatások tartós megőrzését teszik lehetővé.